

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik jul. és aug. hónapban minden vasárnap.

Előfizetési ára:
 egész évre - - - - - 10 K
 fél évre - - - - - 5 „
 Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:
KARDOS MIKSA.

Laptulajdonos:
Az ujvidéki nemzeti munkapárt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Thököly I.-u. 5. I. e. hová a lap szellemi és anyagi ügyeire való mindennemű megkeresés intézendő.

Telefon 137. szám.

A választói jog reformja felé.

Mig odabent a parlamentben fékevesztetten tovább folyik a legvadabb s legjogosulatlanabb obstrukció, mig az ellenzék minden törekvése arra irányul, hogy megkösse a kormány és pártja munkálkodásának kerekét, addig a miniszteriumok laboratoriumában serényen folyik a munka, hogy a rombolók garázdálkodását ellensúlyozzák.

A véres száju obstruktorok teli torokkal kiabálják bele a világba, hogy a katonai javaslatokat csak a választói jog reformjéért cserébe engedik át, pedig akciójuk komolysága az lenne, hogy ha tényleg olyan rosszak e javaslatok, akkor a világon semmi ellenszolgáltatásért nem szabadna törvényerőre juttatni. A kormány azonban ügyet sem vet — igen helyesen — erőtlenné ellenállásukra, hanem halad a maga útján s mig egrészt igaza tudatában megvédelmezi a most tárgyalás alatt lévő javaslatát, addig másrészt szüntelenül szorgoskodik azon nagy reform előmunkálatainak továbbvitelén, mely egy jó félévtizede dobatott bele már közéletünk tengerébe a rögtön való megvalósítást követelve s kormányokon át egyetlen lépés sem történt a realizálás felé.

Egyedül a mostani kormány fogott a kérdés alapos és gyors tanulmányozásához s ha az obstrukció akadályozni nem fogja bizonyára előbb, mint sem elleneik állítják, döntő lépések fognak történni a választói reform mielőbbi megvalósítása érdekében. A szavazati jogtól megfosztott százezrek megköszönhetik az obstruáló ellenzéknek, hogy ha jogaik elnyerését ismét olyanok akadályozzák, akik még népgyűléseiken az általános, egyenlő, titkos szavazati jogra esküsznek, parlamenti működésükkel pedig akadályokat gördítenek a reformmal komolyan foglalkozó kormány elé.

Mert talán csak a legelfogultabb

ellenzéki egyoldalúság is be fogja ismerni, hogy a legutóbb kiadott belügyminiszeri körkérdés a legkomolyabb stádiuma az adatgyűjtésnek s a leg-hivatottabbaktól való véleménykérés.

Mert mit is mond ez a kiszámíthatatlan, sociális fontosságú körrendelet?

A választói jog reformja a törvényhozás legközelebbi feladata, amelynek szerencsés megoldásához a nemzet jövő fejlődésének nagy érdekei fűződnek. Epen ezért igen nagy fontosságot tulajdonítok annak, hogy a reform előkészítésének munkájánál módomban legyen minden tárgyalagos szempontot gondosan mérlegelni.

Az 1904. évi ad hoc statisztikai fővételnek eredményei, valamint a belügyi kormányzat a választói jog reformjára vonatkozó eddigi előmunkálatai és tervezetei általánosan ismeretesek. E tervezetek kritikájával és általában a nagy probléma megoldásának módzataival a politikai és szakajtó, egyesek társulatok és testületek már foglalkoztak.

A jelenlegi kormány a választójogi reform megalkotásának előkészítőmunkálatai során már intézkedett az iránt, hogy a központi statisztikai hivatal sűrűsége dolgozza fel az 1910. évi népszámlálás mindazon adatait, amelyek megvilágítják az ennél a reformnál szerepet játszó összes kérdéseket. Ez a munka már folyamatban is van.

De a statisztikai adatok utmutatásán kívül szükségesnek tartom azt is, hogy a párt-szempontokon és a napi politika áramlatain lehetőleg felülemelkedő, alaposan átgondolt véleményekből ismerhessem meg a magyar tudományos és társadalmi élet mindazon tényezőinek felfogását, amelyeknek szava e kérdés szempontjából elsősorban tarthat számot figyelemre. Ugyszintén ismerni óhajtom azoknak a gazdasági szakköröknek véleményét is, amelyek ugyszólván naponkint figyelik az ország gyakorlati kérdéseit, érzik bajait és kutatják orvoslásuknak módját.

E végből mindenekelőtt a magyar közélet ama tényezőihez fordulok bizalommal, amelyeknek állásfoglalására kiváló súlyt helyezek s amelyeknek egy része a választói jog kérdésével elméleti vagy gyakorlati szempontból már ugys hivatásszerűen foglalkozott.

Felkérem tehát a t. Cimet, hogy a választói jog reformjának alapvető elvi kérdéseit beható megfontolás tárgyává tenni és erre vonatkozó álláspontját még az év folyamán, lehetőleg mielőbb tudomásomra juttatni sziveskedjék.

Természetesen a reform ügyének a vélemények csak abban az esetben fognak jó szolgálatot tenni, ha az illető tényezők álláspontjának nemcsak alapirányát fejezik ki,

mely némely esetben anélkül is ismeretes, hanem tüzetes okfejtéssel világítják meg a felőlet kérdéseket.

Budapest, 1911. augusztus 5.

Gróf Khuen-Héderváry Károly.

A rendelet tehát még a Justh-párt terminológiája szerint is a legközelebbi jövő feladatai közé sorozza e választói jog reformját. Irásban is sürgeti a statisztikai hivatal elengedhetlen fontosságú adatszolgáltatását. Ugyanezt kéri most a társadalom kompetens alakulataitól s ami a legfontosabb, tüzetes okfejtést kíván minden kíváncsi megindokolására.

Mert nem elégedhetik meg a belügyi kormány újabb jelszavak hangoztatásával, hanem komoly és indokolt állásfoglalást vár.

Az annyiszor sürgetett s főleg a mostani ellenzéki sürgetők által oly nagyszerűen — éveken át — agyonhallgatott reform végre illetékes kezekben komolyan munkába vétetett. Most az ellenzéken áll, hogy ne akadályozza azt a munkát, melynek eredményeként belekerülnek az alkotmány sáncába a polgárok azon százezrei is, akik részt kérnek a jövő nagy Magyarország megalapozásának munkájából.

Reméljük, hogy az akadályok mielőbb elsöpörtetnek s a „munka-kormány“ újabb munkaerőket szerez.

Ugy legyen!

Iskoláink.

VI.

A gör. kel. szerb főgimnázium lefolyt évi 102. értesítőjét az intézetnek lelkes igazgatója, dr. Radits Dusan 141 oldal terjedelemben bocsátotta közre. Ez értesítő első cikke Pusibrk Vazul c. főigazgatónak van szentelve, aki az intézetnek 45 éven való lelkiismeretes, odaadó vezetése után vonult a mértékadó körök és a közönség legteljesebb elismerése mellett a nyugdíjba. Egész életét nem a hangos hatáskeresés jellemezte, mint ezt a cikkíró mondja, hanem a csendes, odaadó munkásság, amellyel az iskola haladását, fejlődését célozta. Tanítványainak örökké fennmaradó hálája, a tanintézet folytontartó tisztelete, a szülők nagy-rabecsülése kíséri őt, a puritán ember példányképét a nyugdíjba. Munkássága nem

Megjelent az írógéptechnika királya a látható írásu

— Olcsóbb bármely írógépnél. —

ROYAL STANDARD ÍRÓGÉP

Könnyű kezelhetősége, tartós szerkezete, nagy átütő képessége páratlan. Oldalszorítók nélkül vezeti a legkisebb és vastagabb papirost is.

Ujvidéki képviselő: Mártonfi István ur Erzsébet szálló. — Városunkban is számos helyen bevezetve.

Ára 550 Korona.

Telefon: KOVÁCS A. és Tsa. 36—96 Budapest V., Nádor-u. 26.

eredménytelen, az a mag, amelyet fáradozásával elhintett, termékeny talajra talált. Egész gárdát nevelt, amely a hazaszeretet nemes erényének ápolásával iparkodik a foglalkozások minden terén hasznos szolgálatokat tenni. A második cikk azt a beszédet tartalmazza, amelyet a jelenlegi igazgató a kulturális fejlődésnek az emberi életben való jelentőségéről a Szent Száva ünnepén mondott és amely zajos hatást talált, a harmadik pedig arról a kirádlulárról nyújt számot, amelyet a tanulók Csakovára tettek Obradovits Doszitejnek, a kiváló szerb írónak, a lefolyt év folyamán tartott emlékünnepé alkalmával. A tantestület az elmúlt tanévben az igazgatót kívül 12 rendes, 5 helyettes tanárból, 1 torna-, 1 ének- és zenetanárból, 1 iskolaorvos, 3 hitoktatóból és 4 rendkívüli tanerőből állott.

A tananyaggal megismerkedve az intézeti állapotokról nyerünk felvilágosítást. A gkel. szerb gimnáziumi alap 549752 kor. 10 fillért kezdte, a Pajevits alap értéke 424126 korona 93 fillér, az ősszalapok értéke 973859 korona 64 fillér, az Athanaseum alapé 55855 korona, a dr. Krsztics Miklós alapé 2423 korona 16 fillér, az egészségi alapnál bevétel volt: 10236 korona 53 fillér, kiadás 2635 korona 16 fillér, a Szveti-Száva alapnál bevétel 29433 korona 70 fillér, kiadás 4605 korona 94 fillér. Az idei beszéda tisztán 4430 korona 35 fillért eredményezett. Az intézeti tanulók 12417 korona ösztöndíjjal élveztek, 6940 korona segélyt és 92 korona 62 fillér jutalmat nyertek. Az iskolaorvos jelentése alapján a tanulók egészségi állapota a városban uralkodó járványos betegségek dacára eléggé kedvező volt, a megbetegedések legtöbbször könnyebb természetűek voltak. Négy haláleset volt, három tüdővész, egy basi hagymáz folytán. A tanulók a Dunafürdőt az alkalmatlan időjárás miatt nem vehették igénybe, ehelyett az irtézi gyógyfürdőt használták fel. Az egészségügy tanár-iskolaorvos az egészségügyi főszabályokról, a kortáról, a tüdővészről és az alkoholizmusról tartott előadásokat, az utóbbit vetített képek kíséretében. Ezek után a tanulók testi fejlődéséről kapunk egy táblázatos kimutatást. Az intézeti gyűjtemények, főként a könyvtár, a lefolyt évben is eléggé szép gyarapodást tüntetnek fel.

A tantestületben az igazgatóváltáson kívül a következő változások történtek: dr. Gyiszalovits Vidor tanár, akinek több irodalmi értékű műve is van, Karlóára tanügyi előadóvá nevezetett ki és helye Kovacsits Jivadar zombori felsőbb leányiskolai tanárral töltetett be. A párhuzamosítás, továbbá dr. Radits Dusánnak igazgatóvá történt megválasztása folytán megüresedett állásokra Szubolin Szlavko és Margetits István nevezettek ki. Zamurovits Sándor helyettes tanár a tanév alatt rendes tanári kinevezést nyert. A tömeges személyi változások miatt a tanítás csak november 1-én kezdődött a rendes mederben. Ünnepek voltak: október 4-én, november 19-én, januárius 27-én (Szent Száva ünnepély), április 9-én (Obradovits ünnepély) és április 11-én. Az intézet elhalt jótéveió emlékére gyászistentiszteletek tartattak. A tanulók a környékre tanáraik vezetése mellett többiben rendeztek kirándulást, így voltak a Strazilovón Karlóca mellett, Beocsinban a cementgyár megtekintésére, a Venacon, Vrdniken és Rakovácón, június 1-én pedig Baics Izidor zenetanár vezetésével 40 tanuló rándult át Csurogra, ahol az istentisztelet fényét énekükkel emelték.

A kormány felügyelője, dr. Margalits Ede egy. ny. r. tanár, hivatalos látogatásait februárius 27-én, 28-án, március 1-én, továbbá április 10-én, 11-én és 12-én teljesítette, meglátogatta az intézetet továbbá Szafka Manó országos tornászati felügyelő május hó 10-én. A VIII. osztály hittani vizsgálatain Sevics Mitrofan püspök is megjelent, titkára Jankulov Vladisláv kíséretében, a VIII. osztály magyar és szerb nyelvi vizsgálatait pedig Hadzsits Antal udvari tanácsos, a Matica Szrbzka elnöke is végighallgatta. Az osztályvizsgálatok a VIII. osztályban május 18, 19 és 20-án, a többi osztályokban pedig június 15—21 közt tartattak. A tanárok közhasznú, társadalmi és irodalmi tevékenységéről az értesítő sajnálattal nem nyújt felvilágosítást. A szeptemberi érettségi vizsgálaton 5 tanuló teljes, 4 tanuló javítóvizsgálatra jelentkezett. Ezek közül érettnnek nyilvánítottat 4, javítóvizsgálatra utasítottat 2, a teljes vizsgálat ismétlésére pedig 3. Decemberben javított 2 tanuló. Júniusban 30 tanuló jelentkezett érettségi vizsgálatra. Ezek közül:

jelesen érett 2, jól 6, egyszerűen 17, javítóvizsgálatra utasítottat 5, a görögből érettségi vizsgálatot tett 3 tanuló, jelesen 1, jól 1, elégségesen 1.

Beiratkozott az intézbe 486 tanuló, ebből kimaradt 9, meghalt 4, tanács folytán távozott 8, vizsgálatlan maradt 1, úgyhogy vizsgálatot tett 464 tanuló. Ezenfelül volt 15 magántanuló, sőtűk 3 nő. Magyarországi 298, horvátországi 158, külföldi 13, ujvidéki 116 tanuló; gkel. 442, rkath. 17, gkath. 2, ág. ev. 8; anyanyelvét tekintve szerb 442, horvát 9, tót 6, orosz 2, német 10. Csak szerbül beszél 138, magyarul megtanult 351; viseletét tekintve: jó 294, szabályszerű 164, kevésbé szabályszerű 6, minden tárgyból jeles 15, jó 89, elégséges 256, egy tárgyból elégtelen 33, két tárgyból 41, több tárgyból 35. Az értesítő végére került az a néhány meleg szó, amely a vizsgák folyamán elhalt kiváló tanár, Oberknezsevičs Fülöp emlékére szól. A jövő évre vonatkozó tudnivalók zárják az értesítőt.

HIREK.

Felelős szerkesztőnk kitüntetésé. Lapunk felelős szerkesztőjét, Kardos Miksa főgimnáziumi tanárt a vallás- és közoktatásügyi miniszter Budapestre helyezte át és ott a tankerületi főigazgató mellé osztotta be szolgálattételre. Míg egyrészt sajnáljuk távozását, mert benne városunk nemcsak egy kiváló tanárt, de egy igazán agilis, szimpatikus társas lényt, politikai életünk fóruma pedig egyik leghasznosabb tagját veszíti el, aki mint a lapnak kezdettől fogva felelős szerkesztője és lelke, kiváló szolgálatokat tett a köznek, másrészt látva, hogy e kiváló szolgálatokért méltó jutalomképpen az a kitüntetés éri, hogy további kulturmunkára az ország első városába és ott is a tankerületi főigazgató mellé kerül, — távozása feletti sajnálkozásunkat elnémitva méltán kiérdemelt kitüntetésé

Dicsőség és szerelem.

Szép a dicsőség, a diadalmi mámor
Hangos levegője,
Dicső az emlékmű, régi nagyságoknak
Néma hirdetője:
Amde a dicsőség hervatag virágát
Letépi az évek,
S az érc emlékművet mély porba ledöntik
Törpe nemzedékek.

A szerető szívek csendben elrejtőznek
Forró öleléskor,
S nem hirdeti semmi a pillanatot, ha
Ajuk együttvé forr:
De midőn az évek sirba fektették a
Hírt és dicsőséget,
Hirdetik a szívek boldog találkáját
Erős nemzedékek.

Kovács Antal.

A szerelem.

— Rege —

Írta: Jurkovic.

Utánnyomás tilos.

Magas, óriás hegyek között, miknek morgorva meztelen csucai az ég felhőivel olvadtak egybe, — egy erdő terült el.

Hatalmas, nagy erdő. Évszázados fáinak vastag törzsét a repkény és más kuszó virágok indái fogták körül; mohlepte ágaik egybefonódtak, összeölelkeztek s a nap kivánsi sugarait csak megtörve bocsátották keresztül; széles, haragos zöld leveleik folyton susogtak, rezegtek, mintha titkos beszélgetésük lenne egymással. A talajt néhol sűrű, tuskés bozót, másutt a tisztásokon, bársonysima gyeep és illatozó virágok fedték.

Ut nem vezetett keresztül a rengetegen. Ember nem járt arra, madárdal is csak néha hangzott fel a lombok között. Messze volt az a világtól, az emberektől — a tündérek hazájában.

Itt éltek ők boldog egyetértésben, vidáman s elégedetten. Innen keltek néha utra, ha meg akarták látogatni az embereket, s ide tértek vissza sietve, hogy elleljejsék azt, amit láttak. Itt nem zavarta őket senki és semmi.

De egyszer mégis! . . .
Egy reggelen az őrtálló tündér rendkívüli csodálatosan hangzó jelentést tett királynőjének.

Elbeszélte, hogy őrállás közben az erdő egyik zugából különös neszt hallott. Mintha gyermekirás lett volna. Elhagyta helyét s a titok teljes hely felé közeledett. Eleinte nem látott semmit, de a nyöszörgést még mindig hallotta. Kutatott hát tovább s nemskóra egy bokor tövében megpillantotta a zaj okozóját is — egy kis tehetetlen pólyásbabát. Kezdetben ő sem hitt szeméinek. De aztán felemelte, megtapogatta s meggyőződött róla, hogy az egy

valóságos kis ember, még pedig egy végekép elkeseredett, torkaszakadtából bőgő kis ember.

Hihetetlenül hangzott az őrálló tündér meséje a többiek füleiben.

Egy baba az ő birodalmukban! . . . Egy elkeseredett, síró emberke itt a rengeteg közepén, hova még ember nem tévedt soha! . . . Csodálatos! . . .

De a tündér addig esküdözött, addig bizonykodott, míg hiúni kezdték a többiek is s elmentek vele a színhelyre.

Itt aztán meggyőződtek róla, hogy a kis tündér bizony igazat mondott. A gyermek még akkor is ott volt, még akkor is sirt és nyöszörgött.

Már most mit tegyenek vele? Maradjon-e itt, vagy vigyék magukkal? . . . Ez volt a nagy kérdés.

A tündérek két pártra szakadtak. Az egyik párt azt kívánta, hogy a gyermek maradjon ott, mert anyja bizonyára eljő érte, s ha nem találja meg fiát, majd nagyon kétségbe lesz esve.

A másik párt azonban, ezek ellenében így szólt:

— A gyermeket nem szabad itthagyni . . . Ha anyja szeretné és ragaszkodnék hozzá, úgy bizonyára nem csempészte volna ide a rengetegbe s nem hagyta volna magára! . . . De nem szereti s így nem is fog érte jönni! . . . Mi pedig őt nem hagyhatjuk elveszni! . . . Fel kell őt nevelnünk, legyen ő a mi gyermekünk! . . .
(Vége köv.)

Hajós Testvérek Ujvidék.

Gyár: Széchenyi-utca 9. Füzület: Kossuth Lajos-utca 44.
Telefon 215. sz. Telefon 111. sz.

mű-, kelme-, ruhafestő-, gözmosó- és vegytisztító gyára. Szörmfestés. Szörmeeladás. Agytolltisztítás.

FEST

MOS

VEGYTISZTÍT

olcsón, jól, gyorsan és kiváló izléssel. — Vidéki megbízásokat postá ulján pontosan eszközölünk. —

Külön gallértisztító osztály.

felett érzett őszinte örömről. *Kardos Miksát* kitüntetésére alkalmából már eddig is számos üdvözlés kereste fel városunkból, legelsőknek ezek között *Matkovits Béla* főispán rendkívül meleg hangú távirata, akit a kultuszminiszter elsőnek értesített *Kardos Miksa* érdemeinek elismeréséről.

Halálozás. Mélységes és megrendítő csapás érte *Bogdanovich Lucián* karlócai érsek-metropolita Ő Szentségét a múlt szombaton, midőn anyja, *ösv. Bogdanovich Györgyné szül. Látics Milica* életének 70. évében hirtelen elhunyt. A köztiszteletben álló urnő végtisztessége őrjási részvét mellett, hétfőn délután 3 órakor volt Karlócán, amelyen *Matkovits Béla* főispán és *dr. Demetrovics Vladimír* polgármester is résztvettek. Ezenfelül igen sokan voltak jelen városunkból főként a szerb előkelőségek közül.

Az országos nemzeti munkapárt elnöke városunk főispánjához és a munkapárt helybeli elnökéhez, *Percel Dezső*, az országos nemzeti munkapárt elnökét a pénteki közgyűlés eredményéről táviratilag értesítették *Matkovits Béla* főispán és *Grossinger János*, a nemzeti munkapárt helybeli elnöke, mire *Percel Dezső* a következő táviratokban válaszolt: Méltóságos *Matkovits Béla* főispán urnak

Ujvidék.

Köszönettel vett szives táviratából nagy örömmel értesült pártunk Ujvidék törvényhatósági bizottságának hazafias állásfoglalásáról és a parlamenti obstrukciót kárhóztató határozatáról.

Percel Dezső, pártelnök.

Grossinger János pártelnök urnak

Ujvidék.

Városuk törvényhatóságának itt nagy felkesedést keltő, hazafias állásfoglalása a parlamentarismust veszélyeztető obstrukcióval szemben új erőt ad küzdelmünkhöz, amelyet bízva az ország támogatásában kitartással végigvinni kívánunk.

Percel Dezső, pártelnök.

Lapunk szerkesztője hosszabb időre elutazván teendőinek ellátására főmunkatársunk *dr. Piukovich Sándor* ur kérésére fel-

Városi közigazgatási bizottsági ülés. Városi törvényhatóságunk közigazgatási bizottsága hétfőn rendes havi ülést tartott *Matkovits Béla* főispán elnöke alatt. Elnök főispán mindenekelőtt *Fodor Mihály* pénzügyigazgatót köszöntötte meleg szavakban előléptetése alkalmából, mit a pénzügyigazgató szép beszédben megköszönt. A gyűlés anyagát havi jelentések előterjesztése és egy felebbezés tárgyalása képezte.

Tisztolgás. A helybeli határszéli rendőrkapitányság tisztikara hétfőn délben tisztelgett főispánunknál *Pamlényi Gábor* határszéli

rendőrkapitány vezetésével, aki szép beszédben köszöntötte Ő Méltóságát. *Matkovits Béla* főispán lelkesen válaszolt és a határszéli rendőrkapitányság nehéz munkájának jóakaró támogatását biztosította a maga részéről is.

Az ipartestület Szlezák Lajosnál. Abból az alkalomból, hogy a helybeli iparosokat érte a siker az ujvidéki dunai vasuti hid restaurálási munkálatainak elnyerése által, — a helybeli ipartestület küldöttségleg — főispánunktól távozva országgyűlési képviselőknél is megjelent, megköszönvén, hogy főispánunk mellett ő is felkarolta ügyüket.

A küldöttség nevében *dr. Kungl Károly* a következő szavakban tolmácsolta az ipartestület és iparosok érzelmeit:

Az ujvidéki ipartestület és az iparosok külön is inditattva érzik magukat, hogy köszönetüknek adjanak kifejezést azért, mert Nagyságod minden melléktekinetet félretéve szintén közbenjár, hogy a helyi iparosok a hidmázolási munkát megkaphassák.

Tudjuk, hogy mikor ezt tette, nem az egyesek ügyét, hanem a helyi ipart védte meg a jótalan támadás ellen és megóvta iparunk becsületét.

Örülünk ennek kimondhatatlanul, mert az iparnak, különösen a mi kezdetleges iparunknak támogatásra van szüksége. A többi gazdasági faktorok között, mint egy kis mostoha áll az. mondhatjuk fésületlenül.

Szükség van tehát arra, hogy azok, kik bizonyos hatalmi körökkel rendelkeznek, hatalmukat a jó ügyért érvényesítsék. Ilyen Nagyságod is, kinek újból hálás köszönetet mondunk.

Dr. Szlezák Lajos országgyűlési képviselő, akinek a küldöttség megjelenése igen jól esett, következőleg válaszolt:

Tisztelt Uram!

A megtiszteltetés, melyben az urak engem részesítettek, nagyobb az érdemnél. Én csak kötelességet teljesíttem, hogy melléktekinet nélkül tettem, az természetes. Ha polgártársaim érdekeiről van szó, akkor ez a képviselő kötelessége. Itt a helyi iparról volt szó, tehát anél is inkább kötelesség ez.

Ha bármikor, bárki hozzám jön, mindig rendelkezésre állok, mert nem az egyesek, hanem az összeségnek vagyok képviselője.

Nagy sikkasztás. Futótűzként terjedt végig Nagy-Boldogasszony ünnepén dél felé az a hír, hogy a Matica Szrbzskában sikkasztás történt. A hír valóban bizonyult és kitűnt, hogy Manojlovits Lázár a szerb Matica pénztárosa 400.000 koronát sikkasztott. A sikkasztó pénztárost rendőrségünk agilis feje, *Vései Elek* tb. főkapitány kihallgatván, letartóztatta és vagyonára, lévén neki kétemeletes háza, földje, szőlője és automobilja, a bűnügyi zárlatot elrendelte. A vizsgálat folyamatban van

Templomi bucsu A Rókus templomban szerdán volt a bucsu. Dél előtt 9 órakor ünnepi beszédet mondott *Szirmai György* rókus helyi káplán, amit körmenet és szt. mise követett *Barsy Viktor* és *Fáth Ferenc* segédlelkészek segédlete mellett. A bucsun az ajtós hívek nagy számban vettek részt, testületileg jelent meg az „Ujvidéki Katholikus Olvasókör” *dr. Piukovich Sándor* elnök vezetésével.

Szerenosétlenség. *Takács Zsuzsa* 24 éves szívhajos munkásnő hétfőn délelőtt a

konyhán foglalatoskodott, miközben szivgöres fogta el és a tűzhelyre esett. Súlyos égési sebeket szenvedett; állapota válságos.

Esküvő. *Szelig József* takarékpénztári főkönyvelő kedden délelőtt fél 11 órakor vezette oltárhoz a hódvári róm. kath. templomban *Szabó József dr. kir. közjegyző* kedves és szeretetreméltó, finomműveltségű leányát, *Suzsikát*. A násznagyi teendőket a vőlegény részéről *Merger Agoston* könyvkereskedő, vár. tvbiz. tag, a menyasszony részéről pedig *Winkler István* sörgyáros vár. tvbiz. tag teljesítették, míg a vőfélyek sorában az ujvidéki jeunesse d'orée számos tagját láttuk.

Vásár. Vasárnap volt országos vásárunk. A felhajtás igen jó volt, bár a vásárlók aránylag csak kisebb számban jelentkeztek, ami annak tulajdonítandó, hogy majdnem egész vasárnap szakadt az eső.

Villámcsapás. Vasárnap reggel 7 órakor nagy zivatar vonult végig városunkon. A villám a dunaparti mészegetőházba lecsapott és azt felgyújtotta. A házban levők szerencsésen idejében megtudták menekülni.

Uj állomásfőnök. A Dunagőzhajózási társaság igazgatósága a helybeli állomásfőnöki állásra *birdai Termatsits Imre* főtisztet, eddigi belgrádi h. állomásfőnököt nevezte ki.

Esküvő. *Dr. Bruck Géza* ügyvéd, a kir. kath. magy. főgimnázium ügyésze, szerdán délelőtt 8 órakor vezette oltárhoz a zárdai kápolnában *Fuchs Rikki* urleányt. Az esketési szertartást *Fáth Ferenc* teljesítette, míg mint násznagyk *Bruck Ferenc* budapesti VII. ker. főgimn. tanár és *Koller Károly* máv. ellenőr szerepeltek.

Halálozás. Súlyos csapás érte *Berceller Lipót* mérnököt és családját, midőn hétfőn neje szül. *Pressburger Janka* életének 36. évében Budapesten elhunyt. A gyászaborult család iránt társadalmunk minden rétegében őszinte a részvét.

Figyelmeztetés. A *Bács-zeneiskola* igazgatósága lapunk útján is figyelmezteti a t. közönséget, hogy idejében értesítsék gyermekeik félévele ügyében, lehetőleg már most, nehogy a létszám megtelje után elkésve jelentkezzenek a belépő tanulók.

A magyar liturgia. Közismert azon mozgalom, amelyet a gör. szert. kath. magyarok a magyar nyelvnek az egyházban való érvényesülése érdekében illetékes helyen indítottak és amelynek élén a nagytudomány *Vályi János dr.* eperjesi és *Firczak Gyula* ungvári püspök állottak. Innen-onnan tíz esztendeje mult el a gör. szert. katolikus magyarok római nagy zarándoklata óta. Ezen idő alatt nagyon megerősödött és tért hódított a vágy a más nyelvekkel való egyenrangúsításért, mert az iskolák állandóan nevelik és növesztik azt a tábor, amelynek ereje előbb-utóbb ki fogja vinni a teljes sikert. Hogy a tanuló ifjuság a görög szertartás rendjét megkedvelje és szeretettel megőrizze, az említett két püspök tanféniai megfelelő tankönyveket szerkesztettek magyar nyelven. Ilyen tankönyv fekszik most előttünk „A görög katolikus szertartásan elemei” címen, amelyet *Szémán István* eperjesi egyházmegyei m. tanfelügyelő irt a népiskolák használatára. Ezen kis könyvecske nagy célt akar szolgálni: erősíteni az új nemzedéket hitében és magyarságában. Szerző e tankönyvét püspökének, Vályi János dr.-nak ajánlja, mint a

— Elsőrangú férfidivat-áruház. —

Kizárólagosan a férfidivat legújabb, legszébb- és legjobb választékát felőlelő

áruházamat

Kossuth Lajos-utca 16. szám alatt Seidling Pál órás mellett megnyitottam. Mint a Fischer Sándor áruháza férfidivatostálynak 10 éven át volt vezetőjének elég alkalmam nyílt e téren bő szakismereteket szereznem, melyeket érvényesíteni fogok. Áruházam felőleli a férfi divatcikkek különlegességein kívül

a vadászati cikkek minden válfaját is.

Törekvésem a nagyérdemű közönség minden igényét kielégíteni és ezért becses támogatását kérem.

Egy próba bevásárlás meggyőz mindenkit, hogy áruházam házagnótló e nemben.

Áruháznyitás: augusztus elsején.

Teljes tisztelettel
Fischer Vladimir Pál.

népnevelésügy nagylelkű pártfogójának, aki egyházmegyéje iskolatügyét felvirágoztatta. A kis tankönyv illusztrációkkal is el van látva, bolti ára 60 fillér és a közoktatásügyi Miniszter legújabb rendelete értelmében hazai papírra van nyomva, hazai öntőműhelyből kikerült betűkkel. Az érdekelt iskoláknak és tanítóknak mutatványpéldányt szívesen küld Lévai Mór könyvkiadóhivatala Ungvárt, akinek kiadásában a könyv megjelent.

Lakások, elképzelhetők-e vén házban sok lakó után poloska nélkül? Mielőtt ily lakásba beköltöznénk, tisztítsuk azt ki alaposan Löcherer Cimexinnel. Ez eddig az egyedüli szer, amelytől a poloskák nyomában elpusztulnak, petéik pedig a Cimexin hatása folytán kiszáradnak és többé ki nem kelnek. Nem piszkít, foltot, szagot nem hagy, a legkényesebb butor is tisztítható vele. Moly ellen egyedüli biztos szer. Kapható: Herceg István gyógyszerárban Ujvidéken és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán.

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

A magyar Duna.

— Irta: dr. Piukovich Sándor. —

VI.

A Justi-sorból a Ferenc József-híd mellett kiágazik a Baross Gábor ut, amely a Vásár téig vezet. Itt találjuk a régi hidáskaszárnyát, majd odább a cs. és kir. hadtestparancsnokság épületét, szép alkotás továbbá itt az osztrák-magyar bank pozsonyi fiókjának palotája. A Baross Gábor-utcának mellékutaja a Grössling utca, ahová az új gimnázium kerül és ahol a híres pozsonyi fürdő és hidegvízgyógyintézet lepi meg figyelmünket.

Elmegyünk most a Vásár térről az Andrassy és a Rózsa utcába. Itt emelkedik Pozsony két igen régi szállója, a Vörös ökör szálló és közvetlen közelében az Arany Rózsa vendéglő. Az előbbiben nem kisebb személyiségek laktak annak idejében, mint például a szász király, a braunschweigi herceg, majd 1833-ban itt volt Deák Ferencnek lakása, míg az utóbbiban szállt meg 1783-ban II. József. Kérve erre a Csáky-térre, ott látjuk az u. n. Csáky-féle elemi iskola, továbbá a pozsonyi kerületi kereskedelmi és iparkamara monumentális palotáját.

A Vásár-tér ellenkező oldaláról kerülünk a Duna-utca, ahol még a 17. században a Dunának egyik mellékága folyt, amely a főágból a jelenlegi Haltér környékén indult ki. Nevezetesebb épületei: az állami felsőbb leányiskola, a szövőiskola és a Lazarethum, a város agasztányhajléka csinos templomával együtt.

A Duna-utcának egyik mellékutóját látjuk meg ezek után, ez a Széchenyi-utca, amelynek az Eötvös-utca nyíló sarkán egy újabb alkotás öltik szemünkbe, a tanítóképzőintézet, amely a szemléltetőre igen kellemes benyomást gyakorol.

A Vásár-térről egy másik nagy utca indul ki egész a Marhavásár-térig, a Kórház-utca. Sorjában jönnek itt egymásután a kath. polgári apóház és templom, amely már a XIV. század óta áll fenn, az 1740-ben épült Erzsébet-apácák temploma és zárdája, a cs. és kir. gyalogsági kaszárnya és végül a nagy állami kórház, amelynek alapját 1858-ban vetették meg, de amely azóta a modern kor vívmányának megfelelőleg jelentékeny mértékben bővült.

A Duna-utca végén terül el a Szt.-András temető. Különös érdekessége csinos kápolnája, amely 1861-ben készült, tervezője Feigler Ignác építész volt. Itt társadalmunk és irodalmunk számos előkelősége alusza örök álmát, minő gróf Eszterházi István, Csató Pál, dr. Rónay Jácint, Szlavy József koronaőr, Knauz Nándor dr. pozsonyi prépost.

A kórház mögött egész külön városrész, a Virágvölgy, újabb Ujváros, napról-napra jobban és jobban fejlődik. Eleinte külön falu volt, de mar IV. Kun László 1280-ban a városnak juttatta adományként. Legtöbbnyire iparosok és munkások lakják, azonfelül igen sok azon lakók száma, akik gyümölcskert-

szettel és szőlőmiveléssel foglalkoznak. Csinos kath. templomát Simor János hercegprímás idejében alakították. Nevezetességei az újvárosi kath. fiú és leányiskola, az evangélikus népiszkola, a katonai barakkok, a sörfőző, a szeke-rész- és tüzérlaktanya, van itt azonfelül gőzmalom, a Ludwig-féle, dohánygyár, kékgyár, Grüneberg tulajdona, van külön katolikus és evangélikus temetője. Itt találjuk a vágóhidat, a löportornyot, és az u. n. Sauhaidet, disznómezőt, a katonaság gyakorló terét. A Schulpe-telep is számos munkásházával itt foglal helyet. A telepet alkotójáról és létesítésének kezdeményezőjéről Schulpe Györgyről neveztek el.

Az Ujvárosban van egy pályaudvar is, az újvárosi főpályaudvar, ahonnan egyrészt a Csallóközbe, Dunaszerdahely-Komárom felé, másrészt a Dunán át Sopronig indulnak vonatok. Ez a pályaudvar össze van kötve a fővonallal. Az Ujvárosból visz ki egy út Résee felé. (Folyt. köv.)

LIFKA BIOSKOP

Az ország legelső és legnagyobb mozgófényképtétele már körülbelül 2 hét óta tartja városunkban előadásait naponta zsúfolt házak előtt a közönség legnagyobb meglepedésére. A képek szépek, tiszták és élesek és a műsor oly műizléssel van összeállítva, hogy a legmesszebbmenő igényeket is kielégíti. Az előadások hétköznap este fél 9 órakor vasárnap d. u. fél 4, 5, fél 7 és este fél 9 órakor kezdődik.

Elegáns kitűnő állapotban lévő butorok, zöld pluche salondíván, fauteillek, diófa íróasztal, könyvvállvány, tükkör, bőrdíván, gázcsillárok, stb. elköltözés miatt eladó. Ertekezhetni a szerkesztőségben.

Magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége.

26337/911. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános versenyárgyalást hirdet Ruma állomásán létesítendő artézi-kut furásával járó építési munkák végrehajtására.

A kiírási művelet (egységárjegyzék, szerződés tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek) Szegeden a magyar királyi államvasutak üzletvezetősége pályafentartási osztályában (II. 3. sz. ajtó) és Mitrovicán, az ottani osztálymérnökségnél, a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Kiírási művelet a pályázni óhajtoknak díjtalanul szolgáltat ki.

Az ajánlatok legkésőbb 1911. évi augusztus hó 18-án déli 12 óráig nyújthatók be az alulírt üzletvezetőség titkárságához.

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ívenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő főcímmel nyújthatók be: „Ajánlat Ruma állomáson artézi-kut építési munkálataira 26337/911. számhoz.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1911. évi augusztus 17-én déli 12 óráig 500 azaz ötszáz korona bántatópénz teendő le a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál (földszint 1. szám) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban. Késve érkezett bántatópénzek beküldőinek ajánlata figyelembe nem vétetik.

A bántatópénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbbjegyzett árfo-lyam szerint számíthatnak, de névértéken fölül számításba nem vétetnek.

Posta után beküldött ajánlatok és bántatópénzek térti vevénnyel andandók föl.

Szeged, 1911. július hó.

R. m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége.

—————

Kerestetik

kereskedősegéd, lehetőleg kitűnő erő, a fűszer-árúüzletbe, aki a német és szerb nyelvekben tökéletesen jártas és 18–30 éves azonnali belépésre. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével **Probst István** fia áruháza címére (Torontálszécsány) küldendők.

Irodakezelő

kerestetik, kisasszony vagy özvegyasszony, aki a német, esetleg a szerb nyelvben is jártas. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével **Probst István** fia áruháza címére (Torontálszécsány) küldendők.

Eladó ház.

A Szt. István utca 19. sz. ujonnan épült minden kényelemmel berendezett ház igen előnyös feltételek mellett, azonnal eladó. — Bővebbet II. Rákóczi Ferenc utca 61. szám.

Kerestetik kereskedősegéd

rőfőárúüzletbe, aki jól be van vezetve, szakmájában jártas, a német és szerb nyelveket tökéletesen beszéli és 18–26 éves, azonnali belépésre. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével **Probst István** fia áruháza címére (Torontálszécsány) küldendők.

Kerestetik

kereskedősegéd, elsőrangú erő, a bőrárúüzletbe, aki a német és szerb nyelvekben tökéletesen jártas, 20–26 éves, azonnali belépésre. — Ajánlatok fizetési igény megjelölésével **Probst István** fia áruháza részére (Torontálszécsány) küldendők.

Meghívó.

„Ujvidéki hitelszövetkezet“ mint az Országos központi hitelszövetkezet tagjának *vasárnap folyó hó 13-án* a kosárfonók termelőszövetkezetének átvételre ügyében kihirdetett ülése *határozatképtelenség* folytán elmaradván, az alapszabályok értelmében *vasárnap*

1911. AUGUSZTUS 20-ÁN

délelőtt 11 órára

újabb közgyűlés hivatik egybe. Az elnökség.

Üzletáthelyezési hirdetmény

Ujvidék város és környéke t. közönségének tudomására juttatjuk, hogy a mintegy 30 év óta a Kossuth Lajos utca 1. (Dunautca sarkán) fennálló

varrógépüzletünket

1911. augusztus 1-ével a Menrath-féle palotába Kossuth Lajos utca 46–48. sz. helyeziük át.

Kiváló tisztelettel

Singer és társa varrógép részvénytársaság Ujvidék.

Kossuth Lajos utca 46–48. sz. Menrath palota.

— Öt liter —
rendelésnél házhoz szállít

Eredeti
Szerémi
Hegyi

BORT

WACHTL IMRE kádár
— Ujvidék, Petőfi-utca 8. sz. —